

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH
W ZESPOLE SZKÓŁ NR 2 W NAŁĘCZOWIE**



Nałęczów, 05.06.2018 r.

SPIS TREŚCI

KRYZYSY WYCHOWAWCZE

1. Procedura postępowania w przypadku kryzysu wychowawczego	3
2. Procedura powiadamiania o zakłóceniu toku lekcji	3
3. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia	4
4. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły	4
5. Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły	4
6. Procedura postępowania wobec ucznia używającego wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna	4
7. Procedura postępowania w sytuacji bójki między uczniami na terenie szkoły	5
8. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły	5
9. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej.....	5
10. Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy).....	6
11. Procedura postępowania w sytuacji agresji fizycznej ucznia w stosunku do nauczycieli.....	6
12. Procedura postępowania w sytuacji przemocy fizycznej pozaszkolnej względem ucznia.....	6
13. Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.	6
14. Procedura postępowania dyrektora/wicedyrektora, pedagoga szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły.	7
15. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia przestępstwa ściganego na wniosek pokrzywdzonego na terenie szkoły.	8
16. Procedura postępowania w przypadku żaloby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej).....	8
17. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku konieczności zawiadomiania o śmierci ucznia.....	9
18. Procedura postępowania w przypadku epizodu psychiatrycznego ucznia	9
19. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego	10

INNE KRYZYSY W SZKOLE - WYBRANE ZDARZENIA

20. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły	10
21. Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły	11
22. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną.....	11
23. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego	12
24. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa.....	15
25. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych	15
26. Procedura postępowania po zakończeniu trwania kryzysu	17

CZĘŚĆ II

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA SYTUACJI KRYZYSOWEJ W INTERNACIE ZESPOŁU SZKÓŁ NR 2 W NAŁĘCZOWIE

I. KRYZYSY WYCHOWAWCZE

1. Procedura postępowania w przypadku kryzysu wychowawczego

1. Dyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie powołuje zespół kryzysowy, który ocenia emocjonalne, poznawcze, behawioralne aspekty reakcji kryzysowych, ustala zasady kontaktowania się z osobami czy grupami zaangażowanymi w kryzys, w tym: strategię kontaktowania się z mediami
2. Dyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie wybiera osobę do kontaktowania się z mediami.
3. Zespół identyfikuje główne problemy.
4. Dyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie organizuje posiedzenia rady pedagogicznej i dba o rzetelne jej protokołowanie.
5. Zespół wyraźnie i jasno: mówi o agresji, przemocy, znęcaniu się, dręczeniu, wyzywaniu, molestowaniu seksualnym, kłamstwach (a nie ogólnie o „złym zachowaniu”, „haniebnym postępku”, „nieodpowiednim zachowaniu”) oraz wskazuje konkretne zasady, reguły i prawa, które zostały naruszone bądź złamane.
6. Zespół wskazuje konsekwencje, jakie kryzys przynosi wszystkim grupom społeczności szkolnej (nie tylko uczniom).
7. Zespół zachęca osoby, które wyrządziły szkody (jeżeli są obecne), do zadośćuczynienia.
8. Zespół ustala z radą pedagogiczną sposoby pracy nad metodami zapobiegania w przyszłości takim sytuacjom, w których problemy wychowawcze, sytuacje trudne, osiągną rozmiary kryzysu.
9. Dyrektor/wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie jest zawsze gotowy do rozmowy z nauczycielami o problemach zgłaszanych przez uczniów.

2. Procedura powiadamiania o zakłóceniu toku lekcji

Poprzez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarnie zachowanie w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela).

1. Jeżeli zachowanie pojedynczego ucznia lub kilku uczniów nie pozwala nauczycielowi realizować tematu lekcji, wysyła on przewodniczącego samorządu klasowego z informacją do pedagoga szkolnego lub szkolnego psychologa, a w przypadku ich nieobecności, do sekretariatu szkoły. Sekretariat zobowiązany jest do natychmiastowego poinformowania dyrekcji o zaistniałej sytuacji.
2. Nauczyciel uczący może również skorzystać w tej sytuacji z pomocy pracownika niepedagogicznego obsługującego dane piętro. Pracownik ten zobowiązany jest do udzielenia nauczycielowi pomocy.
3. Pedagog / psycholog szkolny zobowiązany jest do udania się do sali wskazanej przez nauczyciela i upomnienia przeszkadzających uczniów, a w razie konieczności do zabrania ich z sali lekcyjnej do odrębnego pomieszczenia np. do gabinetu pedagoga lub w uzasadnionych przypadkach do gabinetu dyrektora/wicedyrektora.
4. Pedagog / psycholog szkolny przeprowadza z uczniami rozmowę i ustala konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego wykroczenia
5. Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole, na wniosek pedagoga / psychologa wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu.
6. Jeżeli uczeń w rażący sposób złamał zasady, pedagog / psycholog powiadamia dyrektora/wicedyrektora szkoły, wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.
7. Jeżeli przyczyną zakłócenia toku lekcji były przypadki określone w innych procedurach postępowania, należy postępować według tych procedur.
8. Nie należy zakłócać toku lekcji innym nauczycielom (np. wychowawcom, których uczniowie aktualnie popełnili wykroczenie).

3. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia

1. Nauczyciel obserwujący takie zachowanie ma obowiązek przerwania go, używając perswazji słownej lub fizycznej.
2. Powiadamia wychowawców uczniów o zdarzeniu.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności nauczyciela – świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocena zdarzenia, wyciągnięcie wniosków)
4. Wychowawca sporządza notatkę służbową (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany) oddaje ją do dokumentacji szkolnej, a jej kopię przechowuje w dokumentacji wychowawcy.
5. Wychowawca informuje rodziców o zaistniałej sytuacji.
6. Wychowawca zgłasza sprawę do pedagoga / psychologa szkolnego i dyrektora/wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie.
7. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem / psychologiem i dyrektorem/wicedyrektorem Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie uzgadnia sankcje w stosunku do sprawcy zdarzenia w oparciu o statut szkoły.
8. Wychowawca przekazuje rodzicom w formie pisemnej lub ustnej informację na temat zastosowanych wobec ucznia sankcji.

4. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły

1. Zgłoszenie aktu wandalizmu do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.
2. Niezwłoczne powiadomienie przez nauczyciela lub wychowawcę dyrektora/wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie.
3. Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia i szacuje straty.
4. Wychowawca powiadamia rodziców i pedagoga / psychologa szkolnego.
5. Wobec ucznia stosuje się sankcje zgodne ze statutem szkoły.
6. W szczególnych przypadkach powiadamiana jest policja, decyduje o tym dyrektor/wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie.
7. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z zajścia, złożenia jej w dokumentacji szkolnej oraz przechowywania kopii notatki w dokumentacji wychowawcy.

5. Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły nakazuje zaprzestanie palenia i konfiskuje papierosy, które niszczone są w obecności ucznia oraz dyrekcji Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie.
2. Zawiadamia wychowawcę klasy.
3. Wychowawca zawiadamia rodziców i pedagoga.
4. Wobec ucznia palącego na terenie szkoły stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z zajścia, złożenia jej w dokumentacji szkolnej oraz przechowywania kopii tej notatki w dokumentacji wychowawcy .

6. Procedura postępowania wobec ucznia używającego wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna

1. Nauczyciel zobowiązany jest do przeprowadzenia rozmowy z uczniem bezpośrednio po zaistniałym zdarzeniu i powiadomienia wychowawcy.
2. W przypadku powtarzających się sytuacji – nauczyciel powiadamia rodziców i pedagoga / psychologa szkolnego.
3. Wychowawca i pedagog / psycholog szkolny opracowują plan pracy z uczniem – kontrakt.
4. Wobec ucznia, który nie przestrzega zasad kontraktu stosuje się system kar zawartych w statucie szkoły.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z zajścia, złożenia jej w dokumentacji szkolnej oraz przechowywania kopii tej notatki w dokumentacji wychowawcy .

7. Procedura postępowania w sytuacji bójki między uczniami na terenie szkoły

1. Nauczyciel obecny przy zajściu wydaje nakaz natychmiastowego zaprzestania bójki, w razie potrzeby przy pomocy innego nauczyciela lub pracownika szkoły rozdziela uczniów.
2. W przypadku obrażeń na ciele, niepokojącego stanu zdrowia ucznia, nauczyciel w pierwszej kolejności powiadamia dyrektora / wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie oraz pielęgniarkę, pielęgniarka powiadamia pogotowie ratunkowe. W przypadku nieobecności pielęgniarki pogotowie wzywa dyrektor / wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie.
3. Nauczyciel powiadamia wychowawcę i pedagoga / psychologa szkolnego, wychowawca powiadamia rodziców ucznia poszkodowanego.
4. W przypadku braku obrażeń i niepokojących objawów nauczyciel zawiadamia wychowawcę i pedagoga / psychologa szkolnego i wspólnie z nimi przeprowadza rozmowę z uczestnikami bójki.
5. Wychowawca klasy wraz z pedagogiem / psychologiem przekazują informację dyrektorowi/wicedyrektorowi Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie, sporządzana jest notatka ze zdarzenia.
6. Pedagog / psycholog powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem, w szczególnych wypadkach policję lub Sąd Rodzinny.
7. Wychowawca zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów.
8. Wobec uczestników zajścia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
9. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z zajścia, złożenia jej w dokumentacji szkolnej oraz przechowywania kopii tej notatki w dokumentacji wychowawcy .

8. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły

1. Poszkodowany uczeń zgłasza kradzież nauczycielowi, wychowawcy, pedagogowi, dyrektorowi lub pracownikowi Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie.
2. Następuje wyjaśnienie okoliczności zajścia kradzieży:
 - w przypadku kradzieży przedmiotów o znikomej wartości sytuacja wyjaśniana jest między poszkodowanym a wychowawcą.
 - w przypadku kradzieży wartościowych przedmiotów o zajściu informowany jest dyrektor/wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie oraz pedagog / psycholog szkolny.
3. W każdym przypadku kradzieży wychowawca informuje rodziców obu stron zajścia oraz pedagoga / psychologa szkolnego.
4. Wychowawca lub pedagog / psycholog powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem.
5. W szczególnych przypadkach (decyduje pedagog / psycholog lub dyrektor/wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie) powiadamiana jest policja lub Sąd Rodzinny.
6. Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
7. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z zajścia, złożenia jej w dokumentacji szkolnej oraz przechowywania kopii tej notatki w dokumentacji wychowawcy .

9. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej

1. Po otrzymaniu informacji od ucznia nauczyciel zobowiązany jest do niezwłocznego poinformowania wychowawcy, dyrektora/wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie, pedagoga / psychologa szkolnego.
2. Wychowawca informuje rodziców uczniów obu stron zajścia.
3. Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia, w obecności nauczyciela, pedagoga / psychologa szkolnego, a następnie dyrektora/wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie i rodziców.
4. Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.

5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z zajścia, złożenia jej w dokumentacji szkolnej oraz przechowywania kopii tej notatki w dokumentacji wychowawcy .

10. Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy)

1. Poszkodowany nauczyciel powiadamia dyrektora/wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie.
2. Dyrektor wyjaśnia okoliczności zajścia, powiadamia wychowawcę.
3. Wychowawca wzywa rodziców ucznia.
4. W porozumieniu z pedagogiem / psychologiem wychowawca opracowuje plan pracy z uczniem.
5. W przypadku znieważenia nauczyciela, dyrektor / wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie powiadamia Policję.
6. Wobec ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
7. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z zajścia, złożenia jej w dokumentacji szkolnej oraz przechowywania kopii tej notatki w dokumentacji wychowawcy .

11. Procedura postępowania w sytuacji agresji fizycznej ucznia w stosunku do nauczycieli

1. Nauczyciel zobowiązany jest do powiadomienia dyrektora / wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie.
2. Dyrektor / wicesyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie powiadamia Policję.
3. Wychowawca wzywa rodziców sprawców zdarzenia do stawienia się w szkole w trybie natychmiastowym.
4. Wobec sprawcy stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z zajścia, złożenia jej w dokumentacji szkolnej oraz przechowywania kopii tej notatki w dokumentacji wychowawcy .

12. Procedura postępowania w sytuacji przemocy fizycznej pozaszkolnej względem ucznia.

1. W przypadku zgłoszenia przez ucznia nauczycielowi lub zauważenia przez nauczyciela śladów przemocy fizycznej u ucznia, nauczyciel zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie wychowawcę lub w razie jego nieobecności pedagoga / psychologa szkolnego lub dyrektora / wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie.
2. Ogólnych oględzin dokonuje pielęgniarka szkolna lub osoby wyznaczone przez dyrektora, sporządzając odpowiednią notatkę :
Dnia na ciele dziecka stwierdzono krwawe wybroczyny w okolicach, zasinienia w okolicach
3. Wychowawca wraz z pedagogiem rozmawia z uczniem.
4. W zależności od stanu zdrowia ucznia należy zawiadomić rodziców, wezwać pogotowie ratunkowe i powiadomić policję.
5. W zależności od zaistniałej sytuacji wychowawca, pedagog / psycholog rozmawia z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia. Następnie osoby rozmawiające z uczniem sporządzają notatkę ze zdarzenia.
6. W szczególnych przypadkach zawiadamiana jest Policja oraz Sąd Rodzinny (wniosek o wgląd w sytuację rodzinną).
7. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z zajścia, złożenia jej w dokumentacji szkolnej oraz przechowywania kopii tej notatki w dokumentacji wychowawcy .

13. Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.

1. Funkcjonariusz Policji przedstawia dyrektorowi/wicedyrektorowi Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie powód przybycia i okazuje się legitymacja służbową.

2. Dyrektor / wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje dyrektora / wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie o zamiarze zatrzymania ucznia.
4. Pedagog / psycholog szkolny lub nauczyciel sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora / wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie, gdzie policjant informuje go o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą np. przesłuchanie, okazanie.
5. Policja informuje rodziców nieletniego, opiekunów prawnych o wykonanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu policji, celem uczestniczenia w czynnościach.
6. W przypadku niemożności uczestnictwa rodziców w przesłuchaniu nieletniego, dyrektor / wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie wyznacza wychowawcę, nauczyciela lub pedagoga szkolnego do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzane w szkole lub w jednostce Policji.
7. Po wykonaniu czynności policjant za pisemnym potwierdzeniem odbioru przekazuje nieletniego rodzicom lub opiekunowi prawnemu. W przypadku, gdy czynności wykonywane są w obecności pedagoga / psychologa szkolnego, po ich zakończeniu policja odwozi ich do szkoły lub miejsca zamieszkania.
8. W przypadku zaistnienia przesłanek do zatrzymania nieletniego w Policijnej Izbie Dziecka policjant informuje o tym rodziców, pedagoga / psychologa szkolnego.
9. Przy realizacji czynności związanych z zatrzymaniem nieletniego- ucznia na terenie szkoły należy zachować dyskrecję nie nagłaśniać sprawy.

14. Procedura postępowania dyrektora/wicedyrektora, pedagoga szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły.

1. Dyrektor/wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie lub pedagog / psycholog przyjmuje do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnia dyskrecję przekazującemu informację, wysłuchuje go bez świadków, o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym. Odnotowuje personalia uczestników i świadków, godzinę zgłoszenia oraz jeżeli istnieje taka potrzeba zawiadomia niezwłocznie policję.
2. Zapewnia, w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
3. Bez zbędnej zwłoki sprawdza w dostępny sposób wiarygodność informacji, jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków.
4. Sprawdza, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników.
5. W rozmowie z pokrzywdzonym ustala liczbę sprawców i ich dane personalne.
6. Nie nagłaśnia zdarzenia.
7. W przypadku braku wątpliwości, co do faktu zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, należy zatrzymać ofiarę i sprawcę przestępstwa do czasu przybycia policji, konieczność zatrzymania może wynikać z faktu zakończenia przez nich zajęć szkolnych bądź próby ucieczki, ukrycia skradzionych przedmiotów.
8. Nie należy zatrzymywać na „siłę” sprawcy czynu, ale w ramach swojego autorytetu spowodować, by pozostał pod opieką pedagoga szkolnego, wychowawcy klasy lub nauczyciela w oddzielnym pomieszczeniu do chwili przybycia policji.
9. Jeżeli sprawców jest kilku w miarę możliwości należy umieścić ich w oddzielnych pomieszczeniach.
10. Ofiarę należy odizolować od sprawców.
11. W przypadku odnalezienia rzeczy pochodzących z przestępstwa lub służących do popełnienia przestępstwa należy je zabezpieczyć.
12. Zakazy:
 - Nie należy samodzielnie konfrontować uczestników zdarzenia, dążyć do pojednania itp.

- Bezwzględnie nie należy dokonywać przeszukania teczek, toreb, kieszeni.

15. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia przestępstwa ściganego na wniosek pokrzywdzonego na terenie szkoły.

1. Ściganie na wniosek pokrzywdzonego, w tym przypadku wszczęcie postępowania przez Policję uzależnione jest od woli pokrzywdzonego. W przypadku tych kategorii przestępstw pokrzywdzony składa wniosek do protokołu, a po jego złożeniu przestępstwo ścigane jest tak, jak z urzędu. Wycofanie przez pokrzywdzonego wniosku o ściganie jest bezskuteczne.
2. Dyrektor/wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie lub pedagog / psycholog przyjmuje do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnia dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków (o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym).
3. Dyrektor/wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie odnotowuje godzinę zgłoszenia oraz pyta o przyczynę ewentualnej zwłoki w podaniu tej informacji.
4. Dyrektor/wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie zapewnia w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
5. Dyrektor/wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie sprawdza w dostępny sposób wiarygodność informacji, w tym:
 - jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków stara się uwiarygodnić informację,
 - sprawdza, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników,
 - nie nagłaśnia zdarzenia.
6. Dyrektor/wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie powiadamia rodziców lub opiekunów pokrzywdzonego ucznia, relacjonuje im zdarzenie i uzgadnia z nimi czy będą chcieli zgłosić sprawę Policji.
7. W przypadku odmowy złożenia wniosku przez rodziców o ściganie sprawców, należy ich poinformować, jakie środki podejmie szkoła w stosunku do sprawców zdarzenia.
8. Środki, jakie należy przedsięwziąć to między innymi:
 - w ramach uprawnień statutowych szkoła stosuje względem sprawcy zdarzenia środki przewidziane w statucie szkoły.
 - w przypadku, gdy sprawca zdarzenia sprawiał wcześniej problemy i łamał normy społecznego zachowania, a zdarzenie którego się dopuścił nosi cechy postępującej demoralizacji, szkoła powinna sporządzić na tą okoliczność wystąpienie do Sądu Rodzinnego lub Policji.

16. Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej)

1. Działania uprzedzające:
 - omówienie procedury postępowania na forum Rady Pedagogicznej,
 - omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej.
2. Działania interwencyjne:
 - dyrektor/wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie oraz pedagog / psycholog informują nauczycieli, wychowawców,
 - wychowawca informuje uczniów na forum klasy,
 - dyrektor stwarza możliwość uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.
3. Działania naprawcze:
 - wychowawca ocenia potrzeby, monitoruje stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwraca uwagę na uczniów, u których stwierdza się szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji,
 - wychowawca konsultuje sytuację z pedagogiem / psychologiem, który zasięga opinii specjalistów z PPP, ZOW,

- pedagog / psycholog ułatwia kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

17. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku konieczności zawiadomiania o śmierci ucznia

1. Powiadomianie o śmierci zawsze powinno się odbywać w kontakcie bezpośrednim.
2. Prawidłowe powiadomienie o śmierci musi spełnić następujące warunki:
 - dostarczyć niezbędne informacje;
 - udzielić pierwszego wsparcia rodzinie;
 - ochronić godność;
 - okazać szacunek wobec ofiary jak i powiadamianej rodziny.
3. Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób jej najbliższych,
4. Przed powiadomieniem należy zebrać informacje o relacjach ofiary z osobą powiadamianą, o stanie zdrowia osoby powiadamianej (zwłaszcza choroby serca, krążenia, cukrzyca itp.), które są istotne do przewidywania sposobu reakcji osoby powiadamianej. Osoby powiadamiane mogą reagować w sposób bardzo emocjonalny, mogą potrzebować pierwszej pomocy. Warto przygotować sobie wsparcie pogotowia medycznego, żeby móc umożliwić w razie potrzeby natychmiastową interwencję lekarską,
5. Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się, przez co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcję osoby powiadamianej. Powiadomienie powinno odbyć się na terenie przyjaznym osobie powiadamianej.
6. Zawiadomienie powinno być możliwie jak najprostsze. Powinno się wyrazić współczucie i zrozumienie.
7. Trzeba być przygotowanym na udzielenie wszystkich informacji, jakich będzie wymagała osoba powiadamiana. Osoby te często czują potrzebę dowiedzenia się szczegółów dotyczących śmierci bliskiego, okoliczności itp. (jak, w jaki sposób, kiedy, gdzie). Udzielane informacje powinny być proste i zwięzłe. Należy unikać drastycznych szczegółów i informacji niepotrzebnych, odnoszących się do drugorzędnych elementów sprawy.
8. Należy skupić się na udzieleniu pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego.
9. Nie należy, po zawiadomieniu o śmierci, zostawić rodziny i bliskich zmarłego samych, bez opieki. Powinien z nimi zostać pracownik szkoły lub psycholog tak długo, aż minie pierwsza reakcja- szok lub pojawiają się osoby bliskie np. członkowie rodziny, znajomi, przyjaciele. Aby rodzina ofiary nie czuła się osamotniona, należy podać adresy instytucji udzielających wsparcia.
10. Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy powiadomić sąsiadów o potrzebie kontaktu z rodziną (powodem jest wydarzenie nadzwyczajne, interwencja z udziałem lekarza itp.), natomiast nie należy udzielać szczegółowych informacji sąsiadom, nie należy wspominać o śmierci, aby to nie oni zawiadomili rodzinę zmarłego.
11. W realiach szkolnych rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Obowiązek informowania leży po stronie personelu szkoły, dyrekcji.
12. Absolutnie unikać należy powierzania zadania informowania o śmierci dzieciom lub nastolatkom.

18. Procedura postępowania w przypadku epizodu psychotycznego ucznia

1. Działania interwencyjne nauczycieli
 - nie pozostawiaj ucznia samego,
 - reaguj spokojnie, łagodnie,
 - bez rozgłosu przeprowadź ucznia w spokojne miejsce,
 - na ile to możliwe, nie rozpowszechniaj w szkole informacji o zdarzeniu,
 - zawiadom pogotowie ratunkowe,
 - nie skupiaj się na rozstrzygnięciu, czy to jest psychoza.
2. Działania naprawcze:

- jeżeli uczeń wraca po leczeniu szpitalnym należy przygotować do tego klasę, np. wychowawca przeprowadza zajęcia edukacyjne na temat: „Czym jest choroba psychiczna” (jeżeli fakt choroby jest ogólnie znany)
- jeżeli uczeń sobie tego nie życzy, nie należy informować klasy.
- konsultować postępowanie z lekarzem oddziałowym, na którym leczy się uczeń,
- udzielić elementarnego wsparcia rodzicom, w tym wskazać możliwość skorzystania z form pomocy dostępnych w PPP, ZOW.

19. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego

1. Jeżeli zdarzy się wypadek uczniowski każdy pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2. Pracownik doprowadza poszkodowanego do gabinetu lekarskiego (pielęgniarki szkolnej), zawiadamiając zaraz potem dyrektora/wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie.
3. Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą- prosi o nadzór nad swoją klasą kolegę uczącego w najbliższej sali.
4. Jeśli gabinet lekarski jest nieczynny, przekazuje się poszkodowanego dyrektorowi/wicedyrektorowi, który bierze odpowiedzialność za udzielenie pomocy,
5. Jeśli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzenia- miejsce wypadku należy pozostawić nienaruszone w celu dokonania oględzin lub szkicu,
6. Jeśli wypadek zdarzyłby się w godzinach wieczornych (zajęcia pozalekcyjne, dyskoteki itp.), gdy nie ma dyrektora/wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie, nauczyciel decyduje sam o postępowaniu.
7. W każdym trudniejszym przypadku nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe oraz telefonicznie powiadamia dyrektora/wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie, następnie zawiadamia rodziców,
8. Jeśli wypadek zdarzył się w czasie wycieczki (biwaku)- wszystkie stosowne decyzje podejmuje kierownik imprezy i odpowiada za nie.
9. Osoba odpowiedzialna powiadamia rodziców ucznia.
10. O każdym wypadku dyrektor/wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie zawiadamia niezwłocznie:
 - inspektora bezpieczeństwa i higieny pracy,
 - organ prowadzący szkołę.
11. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.
12. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia zawiadamia się niezwłocznie państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

INNE KRYZYSY W SZKOLE - WYBRANE ZDARZENIA

20. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły

1. Decyzję o ewakuacji podejmuje dyrektor / wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie.
2. Niezwłocznie powiadamia wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego odcinka.
3. W pierwszej kolejności ewakuowane są osoby z pomieszczeń zagrożonych.
4. W dalszej kolejności ewakuuje się osoby poczynając od najwyższej kondygnacji, ruch rozpoczynają osoby ograniczonych zdolnościach poruszania się, strumień ruchu zamykają osoby sprawne fizycznie.
5. Ewakuacja odbywa się zgodnie z opracowaną instrukcją organizacji i przebiegu ewakuacji.
6. Pomieszczenia na parterze w szczególnych przypadkach mogą być opuszczane przez okna.

7. Nauczyciel powinien uporządkować grupę w ten sposób, aby bezpośrednio za nim znajdowały się osoby najsłabsze fizycznie, grupę zamykają odpowiedzialni uczniowie, którzy mogą, w razie potrzeby, wesprzeć słabszych.
8. Nie należy bez potrzeby otwierać okien i drzwi.
9. Opuszczane pomieszczenia nie powinny być zamykane na klucz
10. Po zakończeniu ewakuacji opiekun grupy zobowiązany jest do sprawdzenia listy obecności.
11. W razie podejrzenia, że ktoś mógł pozostać w strefie zagrożonej, należy powiadomić służby ratownicze.

21. Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły

1. W sytuacji zagrożenia pożarem należy zachować przede wszystkim spokój, ocenić sytuację i podjąć działania zgodnie z obowiązującymi procedurami..
2. Jeżeli zauważy się pożar lub otrzyma informację o pożarze, należy natychmiast zaalarmować wszystkie osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu strefy objętej pożarem oraz Państwową Straż Pożarną lub zadzwonić pod numer alarmowy **112**.
3. Należy użyć ustalonego alarmu pożarowego sygnalizowanego przez dzwonek szkolny (5 krótkich dzwonek).
4. O zdarzeniu należy poinformować natychmiast dyrektora / wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie.
5. Należy bezzwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku.
UWAGA!
Nie wolno gasić ognia, którego nie jest się w stanie opanować!
Nie gasi się wodą urządzeń pod napięciem oraz cieczy łatwopalnych!
6. Dyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie zarządza ewakuację ze strefy zagrożonej. ewakuacja odbywa się zgodnie z procedurami
7. Do przybycia Straży Pożarnej akcją kieruje dyrektor/ wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie lub osoba przez niego wyznaczona.
8. Wszyscy pracownicy muszą bezwzględnie podporządkować się poleceniom kierującego akcją.
9. Dyrektor zleca pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu.
10. Jeżeli to możliwe, dyrektor poleca usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.
11. Nie należy otwierać – bez wyraźnej potrzeby – drzwi i okien do pomieszczeń objętych pożarem; dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.
12. Otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar, należy zachować szczególną ostrożność.
13. Nie należy wchodzić do pomieszczeń objętych pożarem, lecz jeśli to konieczne wchodząc trzeba zachować szczególną ostrożność, w zadymieniu poruszać się w pozycji pochylonej, możliwie blisko posadzki, gdzie jest najwięcej powietrza i lepsza widoczność. Aby nie stracić orientacji należy poruszać się wzdłuż ścian, poręczy; usta zasłonić np. wilgotną chustką.
14. Po przybyciu właściwych służb bezwzględnie należy stosować się do ich poleceń.
15. Dowódcę przybyłych jednostek należy powiadomić o sytuacji i podjętych dotychczas działaniach.

22. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną

1. Po otrzymaniu np. od rodziców lub z mediów informacji o podejrzeniu niebezpiecznej choroby zakaźnej u ucznia nauczyciel powiadamia o tym fakcie dyrektora / wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie.
2. Dyrektor / wicedyrektor potwierdza wiadomość u lekarza – jeśli to możliwe lub dyżurującego inspektora sanitarnego
8. Dyrektor / wicedyrektor ustala z dyżurującym inspektorem sanitarnym sposób postępowania.
3. Dyrektor / wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie zawiadamia organ prowadzący oraz Lubelskiego Kuratora Oświaty.

4. Dyrektor / wicedyrektor nadzoruje przestrzeganie zaleceń służb sanitarnych przez pracowników szkoły i uczniów.
5. Dyrektor / wicedyrektor przygotowuje informację dla uczniów i rodziców przy współpracy SANEPID-u.
6. Dyrektor / wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie organizuje (w razie potrzeby) spotkanie z rodzicami z lekarzem chorób zakaźnych lub pracownikiem Państwowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

23. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego

Wtargnięcie napastników do obiektu

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania).
3. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
4. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
5. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
 - nie pozwól uczniom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,
 - nakaż uczniom położyć się na podłodze.
7. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.

UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.
8. Po zakończeniu akcji:
 - sprawdź listę obecności celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregośkolwiek ucznia poinformuj Policję,
 - nie pozwól żadnemu z uczniów samodzielnie wrócić do domu,
 - prowadź ewidencję uczniów odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

Użycie broni palnej na terenie szkoły

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Nakaz uczniom położyć się na podłodze.
2. Staraj się uspokoić uczniów.
3. Dopilnuj, aby uczniowie nie odwracali się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
4. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby uczniowie wykonywali je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
5. O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
- UWAGA!** Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.
9. Po opanowaniu sytuacji:
 - upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
 - zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych
 - udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
 - w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
 - zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

Zagrozenie bombowe

Symptomy wystapienia zagrozenia:

Podstawowa cecha terroryzmu jest to, iz nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystapienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

1. Zainteresowania i uwagi wymagają:
 - rzucające się w oczy lub nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp., osoby wyglądające na obcokrajowców, osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku,
 - samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).
2. Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.
3. O swoich spostrzeżeniach poinformuj dyrektora/ wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie, dyrektor / wicedyrektor powiadamia odpowiednie służby: Straż Miejską lub policję.

Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Dyrektor / wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie powiadamia odpowiednie służby - Policję, Straż Miejską, Urząd Miasta.
2. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z procedurami
3. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.
4. Zawiadamiając policję dyrektor podaje następujące informacje:
 - rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna),
 - ujawniony podejrzany przedmiot,
 - treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;
 - numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.
5. Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor / wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie lub osoba przez niego wyznaczona.
2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu policji na miejsce incydem bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
6. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.

7. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
9. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy opuścić szkołę, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.)
10. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

Jak zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby”:

1. Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby” należy zastosować się do poleceń policji.
2. Ciekawość może być niebezpieczna- należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze należy informować o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę
3. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy niezwłocznie udać się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób.

Informacja o podłożeniu bomby

1. Jeżeli jest to informacja telefoniczna:
 - słuchaj uważnie,
 - zapamiętaj jak najwięcej,
 - jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę – jeśli nie – spróbuj zapisywać informacje,
 - zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,
 - nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki,
 - jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer.
 - Jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał - przekażesz ją Policji.
2. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
3. Zaalarmuj dyrektora szkoły
4. Dyrektor dzwoni do Wydziału Oświaty i Wychowania i Kuratorium Oświaty.
5. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
6. Dyrektor zarządza ewakuację zgodnie z obowiązującą instrukcją
 - UWAGA!** Poinstruj uczniów o zabraniu ze sobą rzeczy osobistych – plecaków, reklamówek itp.
7. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
8. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
9. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.
10. W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym,
11. Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu,
12. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu)

1. Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.
 - UWAGA!** Jeśli widzisz „bombę” to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.
2. Zadzwoń pod jeden z merów alarmowych:
3. Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym – głównie uczniom, nie narażaj siebie i innych na niebezpieczeństwo.
4. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
5. Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
6. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
7. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
8. Otwórz okna i drzwi.
9. Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.

10. Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).
11. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

Po wybuchu bomby:

1. Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
3. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
4. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządzaj przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
5. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.
6. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

24. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa

1. Natychmiast o zdarzeniu należy powiadomić dyrektora/wicedyrektora Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie.
2. Dyrektor/wicedyrektor powiadamia Policję, pogotowie ratunkowe i przełożonych.
3. Pedagog powiadamia Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną i organizuje we współpracy pomoc psychologiczną uczniom i nauczycielom.
4. Dyrektor/wicedyrektor zabezpiecza miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji.
5. Nie należy udzielać informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomi się najbliższej rodziny.
6. Dyrektor wyznacza osobę do jak najszybszego powiadomienia najbliższej rodziny o śmierci dziecka. Należy zrobić to twarzą w twarz, unikać telefonu lub poczty.
7. Dyrektor w miarę możliwości organizuje pomoc i wsparcie rodzinie zmarłego, w razie potrzeby należy powiadomić pogotowie ratunkowe.
8. Dyrektor organizuje pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej – udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.
9. W przypadku próby samobójczej stosuje się obowiązujące procedury.
10. Należy stosować procedury kontaktowania się z mediami.

25. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych

Sytuacja kryzysowa jest skrajnym odejściem od normy, jest sensacją, którą to media są bardzo zainteresowane. Nie można ich lekceważyć, bo mają duży zasięg i dużą wiarygodność. Image szkoły/placówki jest przez to poważnie zagrożone.

1. Dyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie sam kontaktuje się z mediami lub wyznacza osobę do kontaktu z mediami.
2. Nikt, poza wskazaną osobą, z członków rady pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów.
3. Osoba kontaktująca się z mediami przygotowuje wypowiedzi, m.in. na następujące pytania:
 - Dlaczego doszło do sytuacji kryzysowej?
 - Jakie są lub mogą być jej skutki?
 - Kto jest odpowiedzialny, kto jest sprawcą?
 - Kto może na tym zyskać, a kto stracić?
 - Czy może dojść do zaostrzenia sytuacji?
 - Czy możliwe są reperkusje polityczne?
 - Czy kryzys jest fragmentem czegoś większego?
4. Osoba kontaktująca się z mediami stosuje się do następujących wskazówek:
 - Mów pierwszy o złych wiadomościach.
 - Bądź absolutnie pewien faktów i stwierdzeń, które podajesz.

- Bezwzględnie zachowaj spójność przekazu, logikę i konsekwencję.
- Nie upubliczniaj informacji dotyczących bezpieczeństwa, objętych tajemnicą.
- Analizuj dane.
- Nie snuj spekulacji, podejrzeń i nie stawiaj hipotez.
- Reaguj błyskawicznie i zdecydowanie na plotki dementując je i wykazując ich fałsz lub głupotę.
- Trzymaj nerwy na wodzy i nie licz na wyrozumiałość żądających wyjaśnień lub oczekujących informacji.
- Pokazuj, że dyrektor szkoły kontroluje sytuację i ma wizję wybrnięcia z niej.
- Nie ujawniaj nazwisk ofiar zanim nie dowie się o tym rodzina.
- Zawsze wyrażaj troskę z powodu strat, cierpień, ofiar, zniszczeń, nawet gdyby były nieuniknione i najbardziej uzasadnione.

Komunikując się z mediami pracownik szkoły ma do wyboru określone strategie. Każda z nich posiada zalety i wady. Wybór strategii należy do dyrektora i osób wspierających.

KOMUNIKACJA W SYTUACJI KRYZYSOWEJ STRATEGIE POSTĘPOWANIA	
OBRONA PRZEZ ATAK – zdecydowany sprzeciw wobec żądań i oskarżeń, twarde trzymanie się swojego stanowiska, zachowania konfrontacyjne, uderzenie z wyprzedzeniem	
ZALETY: <ul style="list-style-type: none"> • determinacja odstrasza na przyszłość, • atak jednoczy, daje poczucie siły, eliminuje słabych we własnych szeregach 	WADY: <ul style="list-style-type: none"> • eksplozja napięcia, • utrudniony powrót do innych postaw, • nieuniknione ofiary, • wizerunek ze skazą „zabijaki”.
DEPRECJACJA – zignorowanie sprawy, przedstawienie jej jako błahej, niewartej jakiegokolwiek dyskusji, komunikaty ograniczone do bardzo lakonicznych.	
ZALETY: <ul style="list-style-type: none"> • czas robi swoje, stępia oceny 	WADY: <ul style="list-style-type: none"> • możemy źle ocenić sytuację
MILCZENIE – niekomentowanie i nieodpowiadanie na oskarżenia i żądania otoczenia, unikanie wszelkich okazji do konfrontacji	
ZALETY: <ul style="list-style-type: none"> • nie dajemy pożywki „wrogom” 	WADY: <ul style="list-style-type: none"> • można dać się sprowokować, mogą nam zarzucić pychę.
SZUM INFORMACYJNY – gubienie sprawy kryzysowej w mnogości przekazywanych opinii publicznej informacji, zarzucanie jej komunikatami, które tylko w niewielkim stopniu dotyczą istoty problemu. Przejawianie wysokiej aktywności, utrzymywanie w swoich rękach pełnej inicjatywy w reakcjach komunikacyjnych	
ZALETY: <ul style="list-style-type: none"> • nikt nie może zarzucić nam pychy i złej woli 	WADY: <ul style="list-style-type: none"> • możemy sami się pogubić i prześlemy sprzeczne komunikaty, • duża ilość materiałów stwarza możliwość różnorodnych interpretacji
AWANTURA ZASTĘPCZA – wywoływanie lub wskazanie innego problemu, kryzysu, dzięki czemu uwaga opinii publicznej odwraca się od sytuacji kryzysowej związanej z organizacją	
ZALETY:: <ul style="list-style-type: none"> • jeżeli problem lub kryzys wymaga zajęcia się sprawą – to OK 	WADY: <ul style="list-style-type: none"> • interesowność, • ktoś może nas przejrzeć
WSPÓŁPRACA- współdziałanie z wszystkimi uczestnikami sytuacji kryzysowej w taki sposób, aby zminimalizować napięcia, konflikty oraz dążyć do wyjaśnienia wszystkiego,	

co tego wymaga, jednak przy zachowaniu własnych wartości, standardów, priorytetów	
ZALETY:	WADY:
<ul style="list-style-type: none"> • budowanie dobrego kontaktu na przyszłość, 	<ul style="list-style-type: none"> • potrzebny jest czas, • dużo uwagi i cierpliwości
NEGLIŻ – przyznanie się do winy, pełne i bezwarunkowe przyjęcie żądań, roszczeń, warunków, zadośćuczynienie poszkodowanym	
ZALETY:	WADY:
<ul style="list-style-type: none"> • można „obudzić” wobec nas pozytywne uczucia, • kryzys dosyć szybko się kończy. 	<ul style="list-style-type: none"> • „odkrycie kart”, • potwierdzenie utraty reputacji, • długi czas musimy pracować nad odzyskaniem wizerunku, • często utrata pracy, stanowisk (poniesienie konsekwencji formalnych)

26. Procedura postępowania po zakończeniu trwania kryzysu

1. Nauczyciele i pracownicy szkoły po zakończeniu kryzysu zobowiązani są do zapewnienia wsparcia i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa. Specyficzne dla interwencji kryzysowej jest to, że należy ją podjąć niezwłocznie po wydarzeniu, tak szybko, jak to tylko możliwe.
2. W sytuacji kryzysowej dyrektor/wicedyrektor Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie zobowiązany jest zwrócić się o pomoc psychologiczną do rejonowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
3. Wychowawca jest osobą towarzyszącą psychologowi/psychologom w jego/ w ich oddziaływaniu terapeutycznym. Inni pracownicy powinni być świadomi wagi tego problemu.
4. O czym opiekunowie powinni wiedzieć?
 - należy ucznia wysłuchać
 - dać uczniowi emocjonalne wsparcie ułatwiające emocjonalne odreagowanie
 - przeciwdziałać tendencjom do zaprzeczania
 - dokonać oceny dotychczasowych sposobów radzenia sobie
 - szukać sprawdzonych strategii działania
 - stworzyć plan pomocy.
5. Czego opiekunowie powinni unikać:
 - pocieszania
 - dawania rad
 - pouczania
 - tłumienia reakcji emocjonalnych(np. zdania typu: ”będzie dobrze”, ”nie płacz już”, „uspokój się”)
 - pospieszania w działaniu
 - wymuszania szybkich decyzji
 - zbyt szybkiego podawania leków uspokajających.
6. Normalna reakcja na sytuację kryzysową jest reakcją tzw. stresu traumatycznego – to zespół zachowań, reakcji emocjonalnych i myśli związanych z wydarzeniem traumatycznym. Za czas trwania tej reakcji jako normalnej, przyjmuje się okres uczestnictwa w zdarzeniu kryzysowym do około 6 miesięcy po nim.
7. Wtedy uczniowie mogą:
 - unikać rozmów o zdarzeniu lub nadmiernie się na nim koncentrować
 - mieć nawracające, natrętne wspomnienia, bawić się w sytuację traumatyczną
 - miewać koszmary senne
 - doświadczać negatywnych emocji w sytuacjach związanych ze wspomnieniem traumy
 - „nic nie pamiętać” – psychologiczna amnezja
8. Ponadto można u nich zaobserwować spadek zainteresowań, regres w rozwoju, poczucie wyobcowania, strach przed planowaniem przyszłości, nadwrażliwość na bodźce, wspomnienia

napadowe wywołane przez bodziec podobny, zaburzenia zachowania (agresja, picie alkoholu, palenie papierosów, obgryzanie paznokci itp.)

9. Aby normalna reakcja na kryzys nie przerodziła się w chroniczną - nauczyciele, wychowawcy powinni zadbać o pomoc psychologa, stworzyć klimat umożliwiający mówieniu o rzeczach trudnych, zapewnić dzieciom/młodzieży możliwość powrotu do normalnych zajęć i rytmu dnia, nie bagatelizować ich przeżyć, dawać jasne wytłumaczenia sytuacji, być z dziećmi/młodzieżą.

Podstawa prawna:

10. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U.Nr 89, poz. 590).
11. Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U.Nr 62, poz.558 z późn. zm.).
12. Ustawa z dnia 21 czerwca 2002r. o stanie wyjątkowym (Dz.U. Nr 113, poz. 985 z późn. zm.).
13. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 o Policji (Dz. U. z 2002 r., nr 7, poz. 58 z późn. zm.).
14. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2002r., Nr 147, poz.1229 z późn. zm.).
15. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 października 2006 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i właściwości organów w tych sprawach (Dz.U. z 2006 nr 191, poz. 1415).
16. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U z 2006 nr 191, poz. 1410).
17. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (Dz.U z 1993 nr 91, poz. 421).
18. Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).
19. Ustawa z dnia 26 października 1982 o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. nr.11, poz.109 z późn. zm.).
20. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 o przeciwdziałaniu narkomani (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz.198
21. Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r., nr 147, poz. 1231 z późn. zm.)
22. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226)
23. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 roku, Nr 169, poz. 1650 – tekst jednolity)
24. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2003 r. Nr.21, poz. 94 z późn. zm.)
25. Rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr.6, poz. 69.

CZĘŚĆ II

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA SYTUACJI KRYZYSOWEJ W INTERNACIE ZESPOŁU SZKÓŁ NR 2 W NAŁĘCZOWIE

SPIS TREŚCI

I.	Nagła niedyspozycja zdrowotna wychowanka.....	20
II.	Wypadek, któremu uległ wychowanek podczas zajęć opiekuńczo – wychowawczych.....	20
III.	Udzielanie wychowankom pierwszej pomocy przedlekarskiej.....	21
IV.	Palenie papierosów (w tym papierosów elektronicznych) na terenie internatu.....	22
V.	Wychowawca podejrzewa, że na terenie internatu znajduje się wychowanek będący pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych.....	22
VI.	Na terenie internatu znajduje się wychowanek pod wpływem alkoholu bądź środków psychoaktywnych.....	22
VII.	Informacja, że wychowanek niepełnoletni spożywa alkohol lub inne środki w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.....	23
VIII.	Wychowawca (inny pracownik internatu) znajduje na terenie internatu substancję przypominającą wyglądem narkotyk.....	23
IX.	Wychowawca podejrzewa, że wychowanek posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.....	24
X.	Cyberprzemoc – przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych.....	24
XI.	Zagrożenie pożarem, wybuchem i zatruciem.....	26
XII.	Obecność na terenie internatu osób niepożądanych, zachowujących się niewłaściwie lub zwierząt zagrażających bezpieczeństwu wychowanków.....	26
XIII.	Niebezpieczne narzędzia, przedmioty i substancje w posiadaniu wychowanka w internacie	26
XIV.	Procedura postępowania w przypadku zagrożenia terrorystycznego:	
1.	Działania profilaktyczne.....	27
2.	Procedura postępowania w czasie zagrożenia terrorystycznego.....	27
3.	Wtargnięcie napastników do obiektu.....	27
4.	Użycie broni palnej na terenie internatu.....	28
XV.	Procedura postępowania w przypadku zagrożenia bombowego.	
1.	Symptomy wystąpienia zagrożenia.....	29
2.	Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego.....	29

3. Jak powinieneś zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby”.....	29
4. Informacja o podłożeniu bomby.....	29
5. Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu).....	30
6. Telefony alarmowe.....	31

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA SYTUACJI KRYZYSOWEJ
W INTERNACIE ZESPOŁU SZKÓŁ NR 2 W NAŁĘCZOWIE**

I.

Nagła niedyspozycja zdrowotna wychowanka

Nagła niedyspozycja zdrowotna wychowanka: gorączka, dolegliwości żołądkowe, dolegliwości bólowe, duszności, krótkotrwałe omdlenia i zasłabnięcia.

1. Wychowawca dyżurujący dokonuje wstępnej oceny sytuacji, zapewnia wychowankowi opiekę i udziela pierwszej pomocy.
2. Wychowawca powiadamia rodziców oraz ustala sposób odebrania wychowanka z internatu przez rodzica.
3. Do momentu odebrania wychowanka przez rodzica lub, jeśli jest to konieczne – przyjazdu pogotowia ratunkowego - wychowanek pozostaje pod opieką wychowawcy.
4. W przypadku, gdy istnieje obawa, że zagrożone jest zdrowie i życie wychowanka, wychowawca wzywa pogotowie ratunkowe, zawiadamia kierownika internatu i rodziców dziecka.
5. Jeśli wychowanek odczuwa niedyspozycję zdrowotną natychmiast powinien zgłosić się do dyżurującego wychowawcy.
6. Wychowanek niepełnoletniego, który źle się czuje może odebrać z internatu tylko rodzic lub wyznaczona przez niego osoba pełnoletnia z rodziny (babcia, brat, siostra, dziadek, ciocia itp.)
7. Jeśli jest konieczne przewiezienie wychowanka do szpitala:
 - a) dziecku w drodze do szpitala towarzyszy rodzic;
 - b) w przypadku niemożności udziału rodzica, wychowankowi w drodze do szpitala towarzyszy, jeżeli jest to możliwe wychowawca lub wyznaczony przez kierownika inny pracownik internatu.
8. Wychowawca sporządza notatkę służbową, w której zawiera następujące informacje:
 - a) dokładną datę i godzinę zdarzenia;
 - b) miejsce zdarzenia;
 - c) imię i nazwisko ucznia;
 - d) opis zdarzenia i podjęte działania.

II.

Wypadek, któremu uległ wychowanek podczas zajęć opiekuńczo-wychowawczych.

Wypadek ucznia: nagłe zdarzenie powodujące uraz, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie pozostawania wychowanka pod opieką internatu: na terenie internatu lub poza terenem internatu (wycieczki, wyjścia pod opieką wychowawców, w czasie wolnym wynikającym z regulaminu internatu itp.).

1. Wychowawca (inny pracownik internatu) będący świadkiem wypadku niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, udziela pierwszej pomocy, a w razie zagrożenia zdrowia i życia wzywa pogotowie ratunkowe.
2. Wychowawca o wypadku niezwłocznie powiadamia rodziców ucznia, a w przypadku ciężkiego wypadku- również kierownika internatu.
3. Rodzic wychowanka powinien niezwłocznie przybyć do internatu i odebrać dziecko, a w razie konieczności - jechać z nim do szpitala.
4. W przypadku braku kontaktu z rodzicami lub niemożności ich przybycia - wychowankowi w

drodze do szpitala towarzyszy (w kolejności): wychowawca lub wyznaczony przez kierownika inny pracownik internatu.

5. Wychowawca sporządza notatkę służbową, w której zawiera następujące informacje:

- a) dokładną datę i godzinę zdarzenia;
- b) miejsce zdarzenia;
- c) imię i nazwisko wychowanka;
- d) opis zdarzenia i podjęte działania.

6. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub awarią urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone i wyprowadza pozostałych wychowanków z pomieszczenia. Kierownik zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.

7. O każdym wypadku kierownik internatu lub upoważniony przez niego pracownik zawiadamia:

- a) dyrektora szkoły
- b) rodziców;
- c) pracownika służby BHP;
- d) społecznego inspektora pracy;
- e) organ prowadzący szkołę.

8. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym kierownik internatu w porozumieniu z dyrektorem szkoły (lub upoważniony przez niego pracownik) zawiadamia niezwłocznie prokuratora, policję i kuratora oświaty).

9. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, kierownik internatu (lub upoważniony przez niego pracownik) zawiadamia niezwłocznie Państwowego Inspektora Sanitarnego.

10. Jeśli wypadek zdarzyłby się w godzinach wieczornych, gdy nie ma kierownika, wychowawca decyduje sam o postępowaniu. W każdym trudniejszym przypadku wzywa pogotowie ratunkowe oraz telefonicznie kierownika, następnie zawiadamia rodziców;

11. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy poza terenem internatu, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

III.

Udzielanie wychowankom pierwszej pomocy przedlekarskiej

1. Pomocy wychowankom udzielają wychowawcy, którzy przeszli kurs udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej.

2. Pierwsza pomoc przedlekarska w przypadku osób nieposiadających kwalifikacji medycznych ogranicza się do wykonania opatrunku zabezpieczającego, ułożenia wychowanka w odpowiedniej pozycji, wykonania sztucznego oddychania oraz masażu serca niedopuszczenia do sytuacji zagrożenia życia.

3. Podanie jakiegokolwiek doustnego środka farmakologicznego jest dopuszczalne tylko i wyłącznie po konsultacji z rodzicem wychowanka lub lekarzem.

4. W sytuacji udzielania pomocy przez wychowawcę prowadzącego w tym samym czasie zajęcia wychowawczo - opiekuńcze z większą grupą wychowanków, jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych wychowanków.

5. Pozostawienie reszty wychowanków bez opieki jest niedopuszczalne.

6. W przypadku małej skuteczności udzielanej pomocy, należy bezzwłocznie poinformować kierownika internatu. Kierownik lub upoważniona przez niego osoba natychmiast powiadamia rodziców wychowanka oraz, w razie konieczności, pogotowie ratunkowe.

7. Po przybyciu do internatu rodzice lub lekarz pogotowia ratunkowego przejmują odpowiedzialność za wychowanka. Pracownicy internatu udzielają tym osobom wszelkiej koniecznej pomocy.

IV.

Palenie papierosów (w tym papierosów elektronicznych) na terenie internatu.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 listopada 1995 roku (z późniejszymi zmianami) o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U z dn. 30 stycznia 1996 r.) na terenie internatu obowiązuje bezwzględny zakaz palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych.

1. Każdy pracownik internatu, który zauważy wychowanka, który pali papierosa (w tym papierosa elektronicznego) wzywa go do zaprzestania palenia i powiadamia o danym fakcie kierownika internatu.
2. Wychowawca kontaktuje się z rodzicami wychowanka i przekazuje im informację o fakcie palenia papierosów przez dziecko. Rodzic zobowiązuje się do szczególnego nadzoru nad dzieckiem i bezwzględnego przestrzegania przez wychowanka regulaminu internatu. Kierownik (lub wyznaczona przez niego osoba) sporządza kontrakt ze szczególnym uwzględnieniem jego warunków (z możliwością skreślenia z listy wychowanków Internatu Zespołu Szkół Nr 2 w Nałęczowie, w przypadku powtórzenia karalnego czynu na terenie internatu), który podpisuje wychowanek i jego rodzice. Fakt ten wychowawca w postaci uwagi i podjętych zobowiązań odnotowuje w dokumentacji wychowawczej a sprawę zgłasza pedagogowi lub psychologowi szkolnemu.

V.

Wychowawca podejrzewa, że na terenie internatu znajduje się wychowanek będący pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych.

1. Wychowawca odizolowuje wychowanka od reszty grupy, ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie. Prosi o pomoc innego wychowawcę lub pracownika internatu.
2. Jeśli wymaga tego sytuacja, wychowawca wzywa policję i pogotowie ratunkowe w celu stwierdzenia stanu zdrowia wychowanka;
3. Wychowawca zawiadamia o tym fakcie kierownika internatu oraz rodziców, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania wychowanka z internatu. Gdy rodzice odmówią odebrania dziecka, albo niemożliwy jest z nimi kontakt telefoniczny - o pozostaniu dziecka w internacie, decyduje funkcjonariusz policji lub wezwany lekarz w porozumieniu z kierownikiem.
4. Wychowawca zawiadamia policję, gdy wychowanek jest agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża zdrowiu lub życiu innych osób. Zgłasza ten fakt kierownikowi internatu a ten dyrektorowi szkoły.
5. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których wychowanek (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych na terenie internatu, to dyrektor szkoły, zgłasza ten fakt policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
6. W przypadku gdy wychowanek nie skończył 17 roku życia, kierownik internatu powiadamia o powyższym fakcie dyrektora szkoły, który jako przedstawiciel instytucji jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić Sąd Rodzinny właściwy dla stałego adresu zameldowania wychowanka.
7. W sytuacji gdy wychowanek ukończył 17 roku życia, dyrektor szkoły informuje policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

VI.

Na terenie internatu znajduje się wychowanek pod wpływem alkoholu bądź środków psychoaktywnych.

1. Wychowawca izoluje wychowanka od reszty grupy, ze względów bezpieczeństwa zostawia go pod opieką innego wychowawcy.

2. W przypadku zagrożenie zdrowia wychowanka będącego pod wpływem alkoholu bądź narkotyków, dyżurujący wychowawca wzywa pogotowie oraz informuje o tym fakcie policję i kierownika internatu.
3. Wychowawca zawiadamia telefonicznie o tym fakcie rodziców (prawnych opiekunów) dziecka.
4. Następnie wychowawca grupy rozpoczyna procedurę dyscyplinującą zgodnie z zapisami w regulaminie internatu.

VII.

Informacja, że wychowanek niepełnoletni spożywa alkohol lub inne środki w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

Demoralizacja: naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych (art.4 §1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich).

1. Wychowawca dyżurny przekazuje uzyskaną informację wychowawcy grupy.
2. Wychowawca na dyżurze informuje o fakcie kierownika, pedagoga i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca grupy wzywa do internatu rodziców wychowanka i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz wychowankiem, w czyjej ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje wychowanka do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do internatu, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, kierownik internatu w porozumieniu z dyrektorem szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie, w sytuacji gdy, internat wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie wychowanka, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez wychowanka, który nie ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 Kodeksu Postępowania Karnego, kierownik internatu powiadamia dyrektora, który jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym Sąd Rodzinny.
7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez wychowanka, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 Kodeksu Postępowania Karnego, kierownik internatu powiadamia dyrektora, który jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym policję.

VIII.

Wychowawca (inny pracownik internatu) znajduje na terenie internatu substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

1. Wychowawca zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji. W tym czasie próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy).
2. Wychowawca wzywa policję i informuje o zaistniałym zdarzeniu kierownika internatu, który

powiadamia dyrektora szkoły.

3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

4. Wychowawca – świadek sporządza z wydarzenia notatkę służbową.

IX.

Wychowawca podejrzewa, że wychowanek posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.

1. Wychowawca w obecności innej osoby ma prawo żądać, aby wychowanek przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją.

UWAGA! Wychowawca nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

2. Wychowawca powiadamia policję, kierownika internatu oraz rodziców wychowanka o zaistniałej sytuacji.

3. W przypadku, gdy wychowanek odmawia przekazania wychowawcy substancji i pokazania zawartości teczki należy wezwać policję, która przeszuka odzież i przedmioty należące do wychowanka oraz zabezpieczy znalezione substancję, a następnie zabierze ją do ekspertyzy.

4. Jeżeli wychowanek wyda substancję dobrowolnie, wychowawca, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany wezwać policję. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie wychowawca dokumentuje, sporządzając notatkę służbową.

5. Wychowawca zawiadamia telefonicznie o tym fakcie rodziców (prawnych opiekunów) dziecka.

6. Następnie wychowawca grupy rozpoczyna procedurę dyscyplinującą zgodnie z zapisami w regulaminie internatu.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

7. Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat. Z przestępstwem mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Postępowania Karnego. Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie internatu, należy wezwać policję.

8. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez wychowanka, który nie ukończył 17 roku życia, kierownik internatu w porozumieniu z dyrektorem szkoły zawiadamia policję lub Sąd Rodzinny. W przypadku popełnienia przestępstwa przez wychowanka, który ukończył 17 rok życia, kierownik internatu w porozumieniu z dyrektorem szkoły zawiadamia policję lub prokuraturę (art. 4 Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich i art. 304 Kodeks- su Postępowania Karnego).

X.

Cyberprzemoc – przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

1. Sytuacje cyberprzemocy:

- a) przemoc werbalna w sieci - wulgarne wyzywanie, poniżanie, nękanie, ośmieszanie, straszenie, szantaż;
- b) rejestrowanie filmów i zdjęć wbrew woli;

- c) publikowanie i rozsyłanie w sieci filmów, zdjęć i informacji ośmieszających, kompromitujących;
 - d) podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli i działanie na jego niekorzyść;
2. ujawnienie przypadku cyberprzemocy.
- Osobą zgłaszającą fakt może być poszkodowany uczeń, jego rodzic, inni wychowankowie, świadkowie zdarzenia, wychowawcy. Niezależnie od tego, kto zgłasza przypadek, procedura interwencyjna powinna obejmować:
- a) udzielenia wsparcia ofierze przemocy;
 - b) zabezpieczenia dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia;
 - c) wyciągnięcia konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą postawy wychowanka.
3. Ustalenie okoliczności zdarzenia:
- a) wychowawca posiadający wiedzę o zajściu, powiadamia wychowawcę grupy, który informuje o zdarzeniu kierownika internatu, dyrektora i pedagoga szkolnego;
 - b) dyrektor i pedagog szkolny, wspólnie z wychowawcą, dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie;
 - c) w procedurze interwencyjnej bierze udział nauczyciel informatyki danej szkoły, szczególnie na etapie zabezpieczenia dowodów i ustalenia tożsamości sprawcy;
 - d) w przypadku złamania prawa np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp. należy bezwzględnie skontaktować się z policją. Zgłoszenia dokonuje dyrektor szkoły.
4. Procedura reagowania wobec sprawcy przemocy:
- a) pedagog szkolny powinien przeprowadzić rozmowę z wychowankiem/ucniem - sprawcą przemocy. Jeżeli w zdarzeniu brała udział większa grupa wychowanków, należy rozmawiać z każdym osobno;
 - b) nie należy konfrontować sprawcy i ofiar cyberprzemocy;
 - c) należy powiadomić rodziców sprawcy i omówić z nim zachowanie wychowanka;
 - d) jeśli rodzice sprawcy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do internatu, a wychowanek nie zmienił dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli istnieją inne przejawy demoralizacji wychowanka.
5. Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy przemocy. Podejmując decyzję o udzieleniu kary należy wziąć pod uwagę:
- a) rozmiar i rangę szkody - czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom, określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznała ofiara;
 - b) czas trwania prześladowania - czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;
 - c) świadomość popełnionego czynu - czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę;
 - d) motywację sprawcy - należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doznane prześladowanie;
 - e) rodzaj rozpowszechnionego materiału.
6. Reagowanie wobec ofiar cyberprzemocy:
- a) udzielanie wsparcia psychicznego;
 - b) udzielenie porady w celu uniknięcia kolejnych przypadków cyberprzemocy;
 - c) po zakończeniu interwencji należy sprawdzić, czy wobec wychowanka nie są stosowane dalsze działania odwetowe ze strony sprawcy.
7. Działania wobec świadków zgłaszających zdarzenie:
- a) nie należy upubliczniać udziału świadków w sprawie;
 - b) należy mieć na uwadze bezpieczeństwo świadka i nie narażać go na odwet ze strony sprawcy cyberprzemocy;
 - c) niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą, jako metody wyjaśnienia sprawy.
8. Sporządzanie dokumentacji z zajścia:
- a) notatkę o zajściu sporządza wychowawca na podstawie rozmów ze sprawcą zajścia, poszkodowanym i ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu zdarzeń;
 - b) jeżeli rozmowa przebiegała w obecności świadka np. drugiego wychowawcy, powinien on

podpisać notatkę po jej sporządzeniu, (rozmowa ze sprawcą powinna się odbywać w obecności drugiego wychowawcy/kierownika internatu),

c) jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji.

XI.

Zagrożenie pożarem, wybuchem i zatruciem.

1. Wychowawca lub inny pracownik internatu, będący świadkiem zdarzenia, ustala podstawowe okoliczności zagrożenia i ocenia wstępnie jego możliwe skutki.
2. Wychowawca lub inny pracownik internatu podejmuje czynności mające na celu odizolowanie wychowanków od źródła zagrożenia i w razie potrzeby udziela pierwszej pomocy osobom uczestniczącym w zdarzeniu ewentualnie w razie potrzeby wzywa pogotowie.
3. Wychowawca lub inny pracownik internatu zawiadamia o zdarzeniu kierownika internatu.
4. Kierownik internatu lub upoważniona przez niego osoba zawiadamia o zdarzeniu odpowiednie służby ratunkowe (policję, straż pożarną, pogotowie gazowe).
5. Osoby odpowiedzialne, wyznaczone przez kierownika organizują ewakuację zgodnie z przepisami BHP i przeciwpożarowymi.

XII.

Obecność na terenie internatu osób niepożądanych, zachowujących się niewłaściwie lub zwierząt zagrażających bezpieczeństwu wychowanków.

1. Zwierzę bez opieki właściciela na terenie internatu.
 - a) Wychowawca lub inny pracownik internatu będący świadkiem zdarzenia izoluje wychowanków od zwierzęcia (wychowankowie nie wychodzą z pokoi, a gdy są na zewnątrz budynku na polecenie wychowawców nie wracają do budynku internatu).
 - b) Wychowawca lub inny pracownik internatu będący świadkiem zdarzenia zawiadamia kierownika internatu.
 - c) Kierownik lub inny pracownik internatu wzywa Straż Miejską, ewentualnie służby weterynaryjne.
2. Osoby trzecie bezzasadnie przebywające na terenie internatu lub osoby zachowujące się niewłaściwie na terenie internatu.
 - a) Wychowawca lub inny pracownik internatu, który stwierdził bezzasadny fakt przebywania osoby trzeciej w internacie prosi o opuszczenie jego terenu, a w przypadku odmowy zawiadamia kierownika internatu.
 - b) Wychowawca lub inny pracownik internatu, który stwierdził niewłaściwe zachowanie osoby trzeciej przebywającej w internacie stosuje słowne upomnienie, a w przypadku braku reakcji prosi o opuszczenie jego terenu i zawiadamia o zdarzeniu kierownika internatu.
 - c) W przypadku braku reakcji kierownik internatu zawiadamia policję.

XIII.

Niebezpieczne narzędzia, przedmioty i substancje w posiadaniu wychowanka w internacie.

Za przedmioty niebezpieczne uważa się: scyzoryki i noże, duże metalowe sygnety, łańcuchy, szpikulce, kije, lasery, gaz, straszaki broni, pałki gumowe lub plastikowe oraz inne niebezpieczne przedmioty, substancje chemiczne łatwopalne, wybuchowe i żrące; narkotyki, alkohol, nikotynę, leki psychotropowe, leki niewiadomego pochodzenia oraz tzw. „dopalacze”.

1. Wychowawca lub inny pracownik internatu, który jest świadkiem posiadania przez wychowanka niedozwolonego narzędzia lub substancji, nakłania go do oddania niebezpiecznego przedmiotu i podejmuje działania zmierzające do jego zabezpieczenia (zachowując środki ostrożności deponuje w pokoju wychowawców lub zabezpiecza pomieszczenie, w którym znajduje się przedmiot przed dostępem innych wychowanków).
2. Jeżeli wychowanek nie chce oddać przedmiotu lub substancji wychowawca interweniuje,

natychmiast powiadamia kierownika internatu a w uzasadnionych sytuacjach policję.

3. Wychowawca odbiera niebezpieczny przedmiot, przeprowadza rozmowę z wychowankiem i rodzicami wyjaśniając przyczyny przyniesienia tego przedmiotu, pouczając o grożącym niebezpieczeństwie oraz informując o konsekwencjach jakie poniesie wychowanek w związku ze złamaniem regulaminu internatu i przepisów bhp.

4. Jeżeli jest to prawnie możliwe, wychowawca oddaje przedmiot rodzicom oraz sporządza notatkę służbową.

5. W przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że jest to substancja psychoaktywna, lub przedmiot zagrażający zdrowiu i życiu kierownik lub interweniujący wychowawca wzywa policję.

XIV.

Procedura postępowania w przypadku zagrożenia terrorystycznego.

1. Działania profilaktyczne.

a) Omówienie problematyki terroryzmu na spotkaniu pracowników internatu, przeszkolenie na wypadek zamachu bombowego lub innego aktu terroryzmu.

b) Zapoznanie uczniów z tematyką terroryzmu, ze szczególnym zwróceniem uwagi na postrzeganie zachowań nietypowych lub podejrzanych elementów na terenie internatu.

2. Procedura postępowania w czasie zagrożenia terrorystycznego.

a) Uczeń, który zauważył podejrzanie zachowujące się osoby lub przedmioty pozostawione bez opieki oraz przypuszcza, że może to być próba ataku terrorystycznego, natychmiast informuje wychowawcę lub innego pracownika internatu.

b) EWAKUACJA

- Wychowawca, który uzyskał informację o możliwości ataku terrorystycznego natychmiast informuje kierownika internatu lub dyrektora szkoły.

- Kierownik internatu/dyrektor szkoły, który dowiedział się o podłożeniu ładunku wybuchowego lub przedmiotu niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia lub otrzymał telefon z informacją o zagrożeniu terrorystycznym, natychmiast zgłasza ten fakt służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo na tym terenie: najbliższej jednostce Policji lub Straży Miejskiej, władzom administracyjnym.

- Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby” użytkownicy pomieszczeń powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie celem odnalezienia przedmiotów nieznanego pochodzenia.

UWAGA:

- Zawczasu pomyśl, którędy można się ewakuować w pośpiechu z budynku. Zapamiętaj, gdzie znajdują się klatki schodowe i wyjścia ewakuacyjne;

- Zwróć uwagę na ciężkie lub łatwo tłukące się przedmioty, które mogą być przesunięte, zrzucone lub zniszczone podczas wybuchu. Zapamiętaj elementy z najbliższego otoczenia;

- Należy również pamiętać o tym, aby nie przyjmować od obcych osób żadnych pakunków oraz nie pozostawiać bagażu bez opieki;

- Jeżeli jesteś osobą, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinieneś ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, kierownikowi internatu, dyrektorowi szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca;

- Zawiadamiając policję należy podać następujące informacje:

- rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany

przedmiot),

- treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego; numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu;
- Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

3. Wtargnięcie napastników do obiektu.

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania).
3. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
4. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
5. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
 - nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,
 - nakaz dzieciom położyć się na podłodze.
7. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.

UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.

8. Po zakończeniu akcji:
 - Sprawdź obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregośkolwiek dziecka poinformuj Policję,
 - Nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
 - Prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

4. Użycie broni palnej na terenie internatu.

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Nakaz dzieciom położyć się na podłodze.
2. Staraj się uspokoić dzieci.
3. Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
4. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
5. O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych.

UWAGA! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.

Po opanowaniu sytuacji:

- Upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
- Zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych
- Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
- W przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
- Zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

XV.

Procedura postępowania w przypadku zagrożenia bombowego.

1. Symptomy wystąpienia zagrożenia:

Zainteresowania i uwagi wymagają:

- rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp., osoby wyglądające na obcokrajowców, osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku,
- samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).

a) Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.

b) O swoich spostrzeżeniach poinformuj kierownika internatu, kierownik dyrektora szkoły, który powiadamia odpowiednie służby: Straż Miejską lub policję.

2. Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

a) Do czasu przybycia policji akcją kieruje w kolejności: kierownik internatu lub inna osoba wskazana przez kierownika np. wychowawca;

b) Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze, takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodnokanalizacyjne, pogotowie energetyczne;

c) Po przybyciu policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją;

d) Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów;

e) Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia;

f) Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone lub służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji;

g) Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić administratora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo;

h) Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon;

i) Po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu twojej pracy, należy je opuścić, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.);

j) Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

3. Jak powinieneś zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby”:

1. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, kierownikowi internatu, dyrektorowi szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki

- i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.
2. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję, Straż Miejską, Urząd Miasta. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z procedurami.
 3. Zawiadamiając policję dyrektor podaje następujące informacje:
 - rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot),
 - treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;
 - numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.
 4. Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.
 5. Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby” zastosuj się do poleceń policji;
 6. Ciekawość może być niebezpieczna – jak najszybciej oddal się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze informuj o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę;
 7. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji niezwłocznie udaj się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób;
 8. W przypadku włączenia parkingu dla pojazdów w strefę zagrożenia, nie ratuj swojego samochodu – życie jest ważniejsze.

4. Informacja o podłożeniu bomby.

1. Jeżeli jest to informacja telefoniczna:
 - słuchaj uważnie,
 - zapamiętaj jak najwięcej,
 - jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę – jeśli nie – spróbuj zapisywać informacje,
 - zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,
 - nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki,
 - jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer.
 - jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał - przekażesz ją Policji.
 2. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych.
 3. Zaalarmuj kierownika internatu, który przekaże informację dyrektorowi szkoły.
 4. Dyrektor dzwoni do Wydziału Oświaty i Wychowania i Kuratorium Oświaty.
 5. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
 6. Dyrektor zarządza ewakuację zgodnie z obowiązującą instrukcją.
- UWAGA! Poinstruuuj uczniów o zabraniu ze sobą rzeczy osobistych – plecaków, reklamówek itp.
7. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
 8. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
 9. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.
 10. W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym.
 11. Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu.
 12. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

5. Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu).

1. Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.
- UWAGA! Jeśli widzisz „bombę” to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.
2. Zadzwoń pod jeden z merów alarmowych:
 3. Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom

- postronnym – głównie uczniom, nie narażaj siebie i innych na niebezpieczeństwo.
4. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
 5. Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
 6. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
 7. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
 8. Otwórz okna i drzwi.
 9. Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.
 10. Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów,
 11. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

27. 6. Telefony alarmowe:

- Policja 997
- Straż Pożarna 998
- Pogotowie Ratunkowe 999
- Telefon alarmowy telefonów komórkowych 112
- Pogotowie Energetyczne 991
- Pogotowie Gazowe 992
- Pogotowie Ciepłownicze 993
- Pogotowie Wodno -Kanalizacyjne 994
- Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego 987
- Infolinia Policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226
- SMS interwencyjny dla osób głuchoniemych 723 986 112

Podstawy prawne stosowanych procedur:

- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U.Nr 89, poz. 590).
- Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U.Nr 62, poz.558 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2002r. o stanie wyjątkowym (Dz.U. Nr 113, poz. 985 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 o Policji (Dz. U. z 2002 r., nr 7, poz. 58 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2002r., Nr 147, poz.1229 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. nr.11, poz.109 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 o przeciwdziałaniu narkomani (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz.198
- Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r., nr 147, poz. 1231 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 roku, Nr 169, poz. 1650 – tekst jednolity)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2003 r. Nr.21, poz. 94 z późn. zm.)
- Rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr.6, poz. 69.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży

zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).

Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 r. w sprawie formi metod działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.